

Barraca del Padró

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: El Padró
Alçada: 198

Coordenades:

Latitud: 41.65567
Longitud: 1.86693
UTM Est (X): 405657
UTM Nord (Y): 4612167

Classificació

Número de fitxa 08053 - 301
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Modern Contemporani
Segle XVIII-XIX

Estat de conservació Bo

Notes de conservació: Al costat mateix de la barraca el propietari ha plantat un parell de pins que ara deuen tenir un parell d'anys i que caldria arrancar, perquè d'aquí a no massa anys, les mateixes arrels i brancada faran perillar l'estabilitat de la construcció.

Protecció Legal

Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)

Accés Díficil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08052A0050000300000OP

Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: dg., 29/01/2017 - 01:00

Descripció

Barraca aïllada, de pedra seca ubicada a l'extrem nord del municipi, gairebé en el límit amb el municipi veí de Sant Vicenç de Castellet. Per accedir-hi cal entrar per aquest poble en direcció a la muntanya del ciment. Un cop deixat a mà dreta can Teta, cal travessar per sota del pont de la línia fèrria de Barcelona a Manresa en direcció el Padró. El camí de terra va resseguint el torrent de can Joan Domingo (agafa el nom de la casa més important d'aquesta zona). Només entrar a la pista, a mà esquerra, s'alça la barraca, per sobre d'un marge, en unes feixes de conreu d'oliveres i ametllers. Al voltant hi té alguns exemplars de pi blanc (*Pinus halepensis*) plantats, d'uns 8 a 10 anys d'edat.

Està construïda damunt de la roca, amb la façana alineada a un mur de pedra que serveix de recer. És de planta circular, d'uns 2 metres aproximadament de diàmetre interior. Els rocs més grossos es troben situats a la base, a la part exterior i al portal per donar més consistència i solidesa a l'edificació. Entre mig hi ha el pedruscall, en forma de falques que s'han introduït a cops de mall o maceta per evitar que els blocs més grossos es moguin. A mà esquerra, un muret d'1,50 metres de llargària, adossat a la barraca permet reforçar l'estructura alhora que serveix de recer pel vent. La porta està orientada al sud-oest, amb una única llinda plana, lleugerament voltada i els brancals rectes, més ben desbastats. Repartint el pes, al centre dels brancals, s'hi ha collat un parell de frontisses que aguanten la porta de fusta, senzilla feta amb taulons. Està tancada amb cademat i no es pot accedir a l'interior. Mesura 1,40 metres d'alçada per una amplada de 0,60 metres. Té marxapeus de pedra. Els murs tenen un gruix de 0,60 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb una llosa de tancament. El cobriment de terra es manté intacte gràcies a la presència d'una planta anomenada iris pallida (un gènere de plantes amb flor monocotiledònies de la família de les iridàcies, amb rizoma que aguanta la terra i el pedruscall, sense malmetre la volta de la coberta. El ràfec o voladís que protegeix els murs de filtracions d'aigua de pluja es conserva íntegrament. No s'observa cap espitllera. Tot el voltant de la barraca està enjardinat i a mà dreta de la porta hi ha un banc de pedra fet amb un parell de lloses planes, col·locat arran de paret.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3163.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix

condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

